

MÓR VÁROSI ÖNKORMÁNYZAT
KÉPVISELŐ-TESTÜLETE
RÉSZÉRE

[...](#) / napirend

JAVASLAT
A „MÓR HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJÁNAK
FELÜLVIZSGÁLATA” CÍMŰ DOKUMENTUM FELHASZNÁLÁSI
SZERZŐDÉSE TÁRGYÁBAN

Mór, 2023.03.09.

Előterjesztő:

Fenyves Péter
polgármester

Előkészítette:
Önkormányzati Iroda

Az ülés típusa: nyilvános

Zárt ülés esetében jogalapja:

- Mötv. 46.§ (2) a)
Mötv. 46.§ (2) b)
Mötv. 46.§ (2) c)

Az előterjesztést véleményezte és az alábbi szempontok szerint tartalmáért felelősséget vállal:

	Dátum	irodavezető neve, aláírása
gazdasági-pénzügyi	2023. március 6.	 Laki Csabáné
jogi	2023. március 6.	 dr. Oross József
szakmai	2023. március 6.	 Pintérné Auer Izabella

Az előterjesztés az alábbi döntési javaslatot tartalmazza:

HATÁROZAT-TERVEZET SZÁMA: 1 DB	
Döntéshozatal rendje: egyszerű többség	<u>Határozatot kapja:</u> <ul style="list-style-type: none">• Önkormányzati Iroda – 2 példány• Pénzügyi Iroda – 1 példány• Közigazgatási és Szociális Iroda – 1 példány
Minősített többség esetén jogalap:	

Az előterjesztést véleményező bizottságok:

- Pénzügyi Bizottság Oktatási, Kulturális és Sport Bizottság
 Településfejlesztési Bizottság Szociális és Egészségügyi Bizottság

Meghívásra javasolt:-

A Képviselő-testület elé terjeszthető:

.....
jegyző

JAVASLAT
A „MÓR HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAMJÁNAK FELÜLVIZSGÁLATA”
CIMŰ DOKUMENTUM FELHASZNÁLÁSI SZERZŐDÉSE TÁRGYÁBAN

A Fejér Vármegyei Önkormányzat a TOP-1.5.1-20-2020-00012 azonosító számú „A 2021-2027 időszak projektszintű előkészítése Fejér megyében” című projektje keretében – a Magyar Városkutató Intézet Kft. megbízása útján - elvégezte a nyolc Fejér megyei járásszékhely település, köztük Mór város vonatkozásában is a települési Helyi Esélyegyenlőségi Programok (HEP) áttekintését a pályázatának megfelelő szempontok alapján (előterjesztés melléklete).

Mór Városi Önkormányzat Képviselő-testülete a 427/2022. (XI. 30.) határozata alapján TOP-Plusz 1.3.1-21-FE1-2022-00005 kódszámmal regisztrált támogatási kérelmet nyújtott be Mór város fenntartható városfejlesztési stratégiájának elkészítésére a 2021-2027. évi uniós támogatási ciklus forrásainak igénybeviteléhez. A projektben lehetőség van egyéb alapidokumentumok, tanulmányok megírására is, így többek között betervezésre kerülhetett forrás a települési Helyi Esélyegyenlőségi Program következő felülvizsgálata, módosítása kapcsán, hogy azt az Önkormányzat szakértő vállalkozás igénybevitelével végezhesse el. A Vármegyei Önkormányzat által megküldött, és térítésmentesen biztosított dokumentum a HEP következő felülvizsgálat során nyújthat segítséget, kiindulási alapot, így javasoljuk a Képviselő-testületnek a felhasználási jogok megszerzésére vonatkozó szerződés jóváhagyását, mely a határozat-tervezet mellékletét képezi.

A Pénzügyi Bizottság és a Szociális és Egészségügyi Bizottság véleményét a Képviselő-testület ülésén ismerteti.

A fentiekre tekintettel az alábbi határozat-tervezetet terjesztem a T. Képviselő-testület elé:

HATÁROZAT-TERVEZET

1. Mór Városi Önkormányzat Képviselő-testülete megismerte a Fejér Vármegyei Önkormányzat TOP-1.5.1-20-2020-00012 azonosító számú „A 2021-2027 időszak projektszintű előkészítése Fejér megyében” című projekt keretében a Magyar Városkutató Intézet Kft. által készített „Mór Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata” című dokumentumot.
2. A Képviselő-testület az 1. pontban hivatkozott dokumentum vonatkozásában a határozat mellékletét képező felhasználási szerződést jóváhagyja, és egyúttal felhatalmazza a polgármestert annak aláírására.

Határidő: 2023.03.15.

Felelős: jegyző(Önkormányzati Iroda)

Mór, 2023.03.03.

Fenyves Péter
polgármester

FELHASZNÁLÁSI SZERZŐDÉS

amely létrejött egyrészről a
székhelye: **Fejér Vármegyei Önkormányzat**
Törzskönyvi azonosító száma: 8000 Székesfehérvár, Szent István tér 9.
adószáma: 726984
KSH statisztikai számjel: 15726982-2-07
képviseli: 15726982-8411-321-07
(a továbbiakban: Dr. Molnár Krisztián elnök
Vármegyei Önkormányzat),

másrészről **Mór Városi Önkormányzat**
székhelye: 8060 Mór, Szent István tér 6.
Törzskönyvi azonosító száma: 727222
adószáma: 15727220-2-07
KSH statisztikai számjel: 15727220-8411-321-07
képviseli: Fenyves Péter polgármester
(a továbbiakban: Mór Városi Önkormányzat)

(a továbbiakban együttesen: Felek)
között az alulírott napon és helyen, az alábbi feltételekkel.

A Dokumentumok

1. A Miniszterelnökség Területfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatósága és a Fejér Megyei Önkormányzat között TOP-1.5.1-20-2020-00012 azonosító számon létrejött, A 2021-2027 időszak projektszintű előkészítése Fejér megyében című projekthez kapcsolódó Támogatási Szerződés keretében a Fejér Megyei Önkormányzat 2021. szeptember 21. napján megbízási szerződést kötött a Magyar Városkutató Intézet Kft-vel – mint Megbízottal – a Települési Helyi Esélyegyenlőségi Programok felülvizsgálata, módosítása a nyolc járásszékhely település esetében tárgyban.
2. A Vármegyei Önkormányzat kijelenti, hogy a megbízási szerződés alapján valamennyi olyan, a szerzői jogokkal és a szellemi alkotáshoz fűződő egyéb jogokkal védelemben részesíthető termékhez kötődő vagyoni értékű joggal rendelkezik, amely a Megbízó tevékenységével összefüggésben, ahhoz közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódva jött létre, kivétel nélkül, valamint kizárólagos jelleggel a Vármegyei Önkormányzatot illeti meg. A Vármegyei Önkormányzat jogosult ezen jogokat időbeli, földrajzi és tárgyi (cél szerinti) megkötés nélkül használni, felhasználni, hasznosítani, valamint harmadik személyek részére mindezek tekintetében felhatalmazást adni. A Vármegyei Önkormányzat korlátlan és kizárólagos rendelkezési jogot (tulajdonjog) szerzett a Megbízott által a megbízási szerződés teljesítése érdekében elkészített, előállított, létrehozott minden szellemi termékre, dokumentációra, írásos anyagra, tervre vonatkozóan.

3. A Vármegyei Önkormányzat kijelenti, hogy a következő települési helyi esélyegyenlőségi program felülvizsgálati dokumentumának (a továbbiakban: **HEP felülvizsgálati dokumentum**) korlátlan és kizárólagos rendelkezési jogával (tulajdonjog) rendelkezik.

3.1. Tárgy: Mór Helyi Esélyegyenlőségi Programjának felülvizsgálata

Készítette: **Magyar Városkutató Intézet Kft.**

Dátum: **2022. február 24.**

A felhasználási jog átruházása

4. Felek megállapodnak abban, hogy a Vármegyei Önkormányzat ezen szerződés aláírásával a HEP felülvizsgálati dokumentum feletti felhasználási jogait határozatlan időre, kizárólagos, korlátlan, térbeli és időbeli korlátozástól mentes módon (szerzői jogi teljes rendelkezési jog) Mór Városi Önkormányzatra térítésmentesen átruházza (felhasználási engedély), Mór Városi Önkormányzat pedig elfogadja ezt.
5. A Vármegyei Önkormányzat megadja a HEP felülvizsgálati dokumentum tekintetében a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 46. §-a szerinti harmadik személyre átruházhatóság jogát, valamint a 47. § szerinti, a mű átdolgozásához és többszörözéséhez való felhasználási jogosultságot is Mór Városi Önkormányzat részére.
6. Felek rögzítik, hogy a Vármegyei Önkormányzatnak is megmaradnak a Megbízottal megkötött megbízási szerződés szerinti felhasználási jogai, azokról nem mond le. Jelen szerződés létrejöttét követően a HEP felülvizsgálati dokumentum felhasználási jogait illetően azonos jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik a Vármegyei Önkormányzat és Mór Városi Önkormányzat.
7. Fentiek alapján Mór Városi Önkormányzat külön díjfizetési kötelezettség nélkül jogosult a HEP felülvizsgálati dokumentum átdolgozására, átdolgoztatására, többszörözésére, azt a 2021-2027 közötti uniós programozási időszakban, a TOP Plusz keretében kiírásra kerülő releváns Felhívás kapcsán benyújtandó támogatási kérelméhez felhasználhatja – különös tekintettel a TOP_Plusz-1.3.1-21 Felhívás keretében a Fenntartható Városfejlesztési Stratégia megvalósítását elősegítő dokumentumok, elemzések, tanulmányok elkészítésére, módosítására –, melyhez a Vármegyei Önkormányzat jelen Felhasználási szerződés aláírásával kifejezetten hozzájárul.
8. A Vármegyei Önkormányzat szavatol azért, hogy a HEP felülvizsgálati dokumentum tekintetében nem áll fenn harmadik személynek olyan kizárólagos szerzői felhasználási joga, amely Mór Városi Önkormányzat jelen szerződés szerinti jogszerzését és a felhasználást korlátozná vagy akadályozná.
9. Felek rögzítik, hogy jelen megállapodás mindkét fél általi aláírással lép hatályba.

Egyéb rendelkezések

10. Felek a jelen Felhasználási szerződéssel kapcsolatban felmerült jogvitát elsősorban békés úton kísérik meg megoldani.
11. Felek rögzítik, hogy jelen Felhasználási szerződés mindkét fél általi aláírással lép hatályba.
12. Felek megállapítják, hogy jelen megállapodásban rögzített megfelelő kötelezettségvállalást a TOP-1.5.1-20 A 2021-27 tervezési időszak stratégiai és projektszintű előkészítése című Felhívás 3.4.1.1. B) 1. pontjában hivatkozott „együttműködési szándéknyilatkozat”-nak is tekintik.
13. Jelen Felhasználási szerződésben nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény, a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény és a végrehajtására kiadott jogszabályok irányadók.

A Felek képviselői a jelen megállapodást, elolvasás és értelmezés után, mint a Felek akaratával mindenben megegyezőt, jóváhagyólag írják alá.

Jelen megállapodás 4 eredeti példányban készült, amelyből Feleket 2-2 eredeti példány illeti.

Székesfehérvár, 2023. év

hó

napján

Fejér Vármegyei Önkormányzat
képviseli:

Mór Városi Önkormányzat
képviseli:

Dr. Molnár Krisztián
elnök

Fenyves Péter
polgármester

Mór
Helyi Esélyegyenlőségi Programjának
felülvizsgálata

Készítette:

Magyar Városkutató
Intézet

2022. február 24.

Tartalom

<u>I. Mór Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának bemutatása</u>	12
<u>II. A Terület –és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) felhívások esélyegyenlőséggel kapcsolatos követelményei</u>	29
<u>III. A Szent István Fejlesztési Program (Fejér megye Területfejlesztési Program 2021-2027) esélyegyenlőségi alapelvei</u>	30
<u>IV. A járás demográfiai jellemzői és intézményi struktúrája</u>	33
<u>V. A Móri járás kistelepüléseinek Helyi Esélyegyenlőségi Programjaiban megfogalmazott céljai</u>	38
<u>VI. A Móri járás humán fejlesztési akciókörzet javasolt térségi szintű beavatkozásai 2022-2027 között</u>	45

I. Mór Város Helyi Esélyegyenlőségi Programjának bemutatása

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban Ebktv.), a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet (továbbiakban Korm.r.) és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet (továbbiakban: EMMI rendelet) alapján Mór Városi Önkormányzat 2018. június 26.-án elfogadta az öt évre szóló Helyi Esélyegyenlőségi Programját (a továbbiakban:HEP). A települési önkormányzat - az Ebktv. 31.§(4) bekezdése értelmében – két évente áttekinti és szükség esetén felülvizsgálja a HEP-et.

A Korm.r. 6.§-a szerint a felülvizsgálatnak ki kell terjednie arra, hogy a helyzetelemzés továbbra is helytálló-e és a lejárt határidejű intézkedések teljesülésére és eredményeinek felmérésére. A felülvizsgálat során technikailag egységes dokumentum készült, az eredeti HEP szövegében formailag más betűtípussal jelezve a 2020-as felülvizsgálat során bekerült részeket.

A települési önkormányzat az államháztartás alrendszereiből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó, egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha az Ebktv. rendelkezéseinek megfelelő, hatályos helyi esélyegyenlőségi programmal rendelkezik.

Az önkormányzat vállalta, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalta továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

A HEP helyzetelemzésből és intézkedési tervből áll. A program elfogadása során figyelembe kell venni a települési nemzetiségi önkormányzatok véleményét. A programalkotás során törekedni kell a települési önkormányzat egyéb fejlesztési terveivel, koncepcióival történő összhangra. Fontos, hogy az elkészítése széles körű szakmai egyeztetés mellett történjék, bevonva a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok számára ellátást, szolgáltatást nyújtó önkormányzati, állami és civil szervezetek képviselőit, a szociálpolitikai kerekasztal képviselőit.

A Korm.r. előírása értelmében a HEP célcsoportjai a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, különösen a

- mélyszegénységben élők
- romák
- gyermekek
- nők
- idősek és
- fogyatékkal élők.

A hatályos Helyi Esélyegyenlőségi Program Mór Város „Értékeit és Küldetését” az alábbiak szerint határozta meg:

Az esélyegyenlőség iránti igény, valamint annak elősegítése annak a ténynek a felismerésén alapul, miszerint a különböző társadalmi csoportok, és azok tagjai vagyoni, családi, gazdasági helyzetük szerint jelentősen különböznek egymástól, és ez a különbség kihat mindennapjaikra. Aki hátrányosabb helyzetben van, annak kisebb az esélye a továbbtanulásra, a szakképzettség elérésére, a munkához jutásra, a magasabb fizetésre, a magasabb társadalmi státusz és presztízs

elérésére. A hátrányos helyzetű csoportnak az említettek eléréséhez szükséges képességeik, adottságaik adottak, ám lehetőségük, esélyük alig, vagy számottevően kevesebb van. Az esélyegyenlőség biztosítása mind állami, mind helyi önkormányzati szinten kiemelt feladat.

Mór Város Önkormányzatának célja, hogy minden lakója számára elérhetővé tegye a közszolgáltatásokat, biztosítsa az idősek, a fogyatékkal élők és a hátrányos helyzetű polgárok esélyegyenlőségét az élet különböző területein. Fenti célok minél hatékonyabb és eredményesebb megvalósítása érdekében megalkotja a települési esélyegyenlőségi programját.

Mór Város Helyi Esélyegyenlőségi Programja tartalmazza a helyzetelemzést és az erre épülő cél- és feladat-meghatározásokat az Intézkedési Tervben, valamint azok megvalósításának ütemezését a jogszabályváltozások tükrében.

Az esélyegyenlőségi program a településen feltárt esélyegyenlőségi problémákra reagál, és beavatkozásokat tartalmaz azok kezelésére. A helyzetelemzés a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetét tárja fel.

Az esélyegyenlőségi program a település területén élő hátrányos helyzetű csoportokra irányul, akik számára a sikeres élet és társadalmi integráció esélye korlátozott marad a hátrányaikat kompenzáló esélyegyenlőségi intézkedések nélkül. Az esélyegyenlőségi terv kiemelt hátrányos helyzetű társadalmi csoportnak tekinti a romákat, a nőket és a fogyatékos személyeket. Az esélyegyenlőség érvényesülésének problémája a további hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, a gyermekek és idősek esetében is felmerülhet.

Mór Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

-az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

-a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

-a diszkriminációmentességet,

-szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel.

Elsődleges cél számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen. E mellett cél a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat. További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében. A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP Intézkedési Terve (HEP IT) tartalmazza.

Cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További cél meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt. Szintén cél annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal:

- Oktatási esélyegyenlőségi program
- Szociális szolgáltatástervezési koncepció
- Integrált városfejlesztési stratégia antiszegregációs terv
- Költségvetési koncepció
- Bűnmegelőzési Program

Az oktatás területén 2013. január 1. napjától jelentős változások történtek. Az óvodai nevelés kivételével 2013. január 1. napjától az állam gondoskodik a köznevelési alapfeladatok ellátásáról. Mór Város Szociális Szolgáltatástervezési Koncepcióját a Képviselő-testület a 239/2004.(XI.24.) számú határozatával hagyta jóvá. A koncepció felülvizsgálatára és aktualizálására 2009-ben és 2011-ben került sor. A 2009. évi felülvizsgálat hangsúlyozottan a közfoglalkoztatást és a munkanélküliség területét érintette. Ezt a 2008. évben bekövetkezett gazdasági válság indokolta.

Ezt követően a koncepciót a Mór Mikrokörzeti Intézményi Társulás, illetve a Móri Többcélú Kistérségi Társulás készítette és hagyta jóvá, mert az önkormányzat szociális feladatait társulás formájában látja el. Utolsó felülvizsgálat ideje: 2020. április 29.

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000.(I.7.) SZCSM rendelet 111/A.§-a szerint a szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen: a) a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket, b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról, c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit, d) az egyes ellátotti csoportok, így az idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

A Mór Mikrokörzeti Intézményi Társulás Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciója leszögezi: „A jogszabályi változások, valamint a társadalmi elvárás továbbra is abba az irányba mutat, hogy az alapszolgáltatásokat kell változatlanul erősíteni, a szolgáltatások fejlesztését alapvetően e cél mentén kell továbbra is megtervezni.

Fontos a meglévő, jól működő ellátási formák minőségi és mennyiségi fejlesztése, ezáltal tud megvalósulni az az alapvető szociálpolitikai cél, mely az ellátást igénylő részére egyedi, személyre szabott támogatást nyújt.

2010-ben fogadta el önkormányzatunk az Integrált Városfejlesztési Stratégiát és annak részeként az Antiszegregációs Tervet, melynek keretében le kellett határolni a város leromlott részeit, szegregátumait. Árkipusztá rész-szegregátum. Az antiszegregációs terv elemzi a rész-szegregátum létrejöttének okait, elemzi ennek a városrésznek a demográfiai és szociális helyzetét.

Az Intézkedési Tervben meghatározott célok, tervezett intézkedések forrást igényelnek. Az egyes támogatások előirányzatait, forrásának meghatározását a Költségvetési Koncepció

tartalmazza. Mór Város Bűnmegelőzési Konceptióját Mór Város Képviselő-testülete 2006-ban fogadta el, mely a Városi Bűnmegelőzési és Közbiztonsági Fórum közreműködésével készült.

A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Mór a járásban központi szerepet tölt be, ezért a szolgáltatások a környező kistelepülések részére is biztosítottak, illetve elérhetőek (orvosi ügyelet, étkeztetés stb.). A helyi önkormányzatok képviselő-testületei megállapodhatnak abban, hogy egy vagy több feladat hatékonyabb, célszerűbb ellátására társulást hoznak létre.

Mór Város Önkormányzata 2005. november 30.-án Csákberény, Fehérvárcsurgó, Pusztavám községekkel együtt létrehozta a Mór Mikrokörzeti Szociális Intézményi Társulást. 2012. január 1-jei hatállyal csatlakozott a Társuláshoz további három település: Magyaralmás, Kincsesbánya és Isztimér. Csákberény 2014. június 30-ával, majd Pusztavám 2016. június 30. napjával kilépett a Társulásból. 2018-ban a Társulás tagjai: Mór, Fehérvárcsurgó, Magyaralmás, Kincsesbánya és Isztimér.

Fehérvárcsurgó önkormányzata úgy döntött, hogy 2019. január 1. napjától az étkeztetés és a házi segítségnyújtás alapszolgáltatásokat más úton biztosítja (Iszkaszentgyörgyi Szociális Intézményi Társulás) a Móri Mikrokörzeti Szociális Intézményi Társulásnak csak a családsegítés és gyermekjóléti szolgálat tekintetében marad tagja.

Jelen felülvizsgálat készítésekor a Társulás tagjai: Mór, Fehérvárcsurgó (család- és gyermekjóléti szolgálat tekintetében), Magyaralmás, Kincsesbánya és Isztimér. „Az önkormányzatok elkötelezettek abban, hogy a meglévő szociális ellátásaik erősítésével, fenntartásával kell megtalálni a módját annak, hogy az ellátások minden rászorult részére elérhetőek legyenek” írja a 2020. áprilisban elfogadott Mór Mikrokörzeti Szociális Intézményi Társulás Szociálpolitikai Konceptiója.

A társulás az étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, gyermekjóléti szolgáltatás közös biztosítását (tehát a kötelezően biztosítandó ellátásokat) vállalta, az általa fenntartott intézményen belül: Szociális Alapszolgáltatási Központ 8060 Mór, Bajcsy u.7.

Nem kötelező feladatként vállalta a Móri Többcélú Kistérségi Társulás a hajléktalanok ellátását. A Móri Többcélú Kistérségi Társulás tagjai 2018-ban: Mór, Bakonycsérnye, Balinka, Bodajk, Csákberény, Csókakő, Fehérvárcsurgó, Isztimér, Kincsesbánya, Magyaralmás, Nagyveleg, Pusztavám és Söréd települések.

A Móri Kistérségi Iroda szervezeti egységeként működő Hajléktalanok Átmeneti Szállása 2013. június 29.-ével vált önálló intézménnyé Móri Többcélú Kistérségi Társulás Hajléktalanok Átmeneti Szállása névvel, a Móri Kistérségi Irodából történő kiválás útján.

2013. július 1-jétől a Társulás munkaszervezeti feladatait a Móri Polgármesteri Hivatal látja el. Oktatási, nevelési feladatok kapcsán is társult Mór Városi Önkormányzat más településekkel. 2016. augusztus 1. napjától a Móri Többcélú Kistérségi Társulás fenntartásába került a Mesház Óvoda.

1. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Jövedelmi és vagyoni helyzet

A térségi HEP megállapítja: Összességében megállapítható, hogy a Móraén élö roma népesség életkörülményei jobbak a megyei, regionális és országos átlaghoz viszonyítva. A Város egyetlen közintézményében és a település egyetlen üzemében sem történik a roma népesség kárára hátrányos megkülönböztetés. A közoktatási intézményekben nem történik jogellenes elkülönítés.

Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Pénzbeli és természetbeni ellátások, önkormányzati támogatások:

- Adósságcsökkentési támogatás/ adósságcsökkentési célú települési támogatás
- Köztemetés
- Lakásfenntartási támogatás / Lakásfenntartási célú települési támogatás
- Ápolási díj / Ápolási célú települési támogatás
- Méltányos közgyógyellátás / Gyógyszerkiadások-viseléséhez nyújtott települési támogatás
- Önkormányzati segély / Rendkívüli települési támogatás

Egyéb, nem települési támogatási formájú támogatások :

- Újszülöttek családjának támogatása
- Rota vírus elleni védőoltás
- Szünidei gyermekétkeztetés

Munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

- Lakbérttámogatásban részesülök
- Nem lakáscélra használt ingatlanok
- Veszélyeztetett lakhatási helyzetek, eladósodottság
- Hajléktalan személyek ellátása
- Lakáshelyzet Árkipusztán
- Saját lakások vásárlásának, építésének támogatása Móraén
- Külsőterületeken elhelyezkedő lakások
- Közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés

Telepek, szegregátumok helyzete

A Városfejlesztési Kézikönyvben foglaltak szerint szegregátumnak minősülnek a település azon területei, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korú lakosságon belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot. Továbbá ezen mutatónak megfelelő területek közül az, amelyek lakónépessége a KSH háztömbszintű leválogatása alapján eléri az 50 főt.

A fentiek alapján Mór Város Önkormányzat antiszegregációs szakértő bevonásával, Mór külterületéhez tartozó Árkipusztán rész-szegregátumot határolt le. Az itt élő 64 fő 58,4%-a legfeljebb általános iskolai végzettségű és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezik. Mór Város Önkormányzata 2010-ben az Integrált Városfejlesztési Stratégia részeként elkészítette a város antiszegregációs tervét.

Ekkor, a szegregáció megállapításakor Árkipusztán 64 fő élt, ami a város lakosságának 0,43%-a volt. 14 éves és annál fiatalabbak aránya magasabb volt a városihoz képest. A 14 évnél fiatalabb népesség 28,9%-t tett ki, ami 11 százalékponttal magasabb a városi átlagnál. A 60 évesnél idősebbek 7,4%-t adják a lakosságnak, míg a város egészére nézve kétszer ekkora az arányuk.

Romák a város külterületén lévő Árkipusztán élnek jelentős számban. Jellemző, hogy alacsony iskolázottságúak, alacsony jövedelműek.

Az Árkipusztán élő 15 évesnél idősebb lakosság 84,4%-ának legfeljebb 8 általános végzettsége van. Munkalehetőségük szinte kizárólag az önkormányzat által szervezett közfoglalkoztatás. Míg Móron 2011. évben 63,4%-os a foglalkoztatottság, addig Árkipusztán az aktív korú népesség (15-64 évesek) 38%-a dolgozott. Minden második háztartásban nincs foglalkoztatott személy.

A nem megfelelő közlekedés miatt nehéz a városi munkahelyekre bejárni. Elmondható, hogy Árkipusztán fiatalos korszerkezetű, alacsonyan képzett lakosság él, akik körében alacsony a foglalkoztatottság és magas a munkanélküliség. Kevés jövedelemből tartják fenn magukat, amit a különféle önkormányzati támogatások egészítenek ki.

Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- Prevenációs és szűrőprogramokhoz való hozzáférés
- Fejlesztő ellátások
- Közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjai
- Sportprogramokhoz való hozzáférés
- Személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatások
- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Nappali ellátás
- A gyermekjóléti alapellátások
- Gyermek napközbeni ellátása
- Helyettes szülő

Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

Elmondhatjuk, hogy Móron színes, sokrétű a közösségi élet. Színterei a különböző egyesületek, klubok, civilszerveződések, melyeket közös érdeklődésű, azonos élethelyzetben élő móri lakosok hoztak létre.

A civil szervezet kifejezést olyan szervezetre használják, mely az anyagi haszonszerzéstől eltérő céllal alakult meg. Móron számos ilyen szerveződés jött létre, melyek eltérő aktivitással

vesznek részt a város életében. A közösségi élet jelentős eseményei jellemzően a Lamberg-kastély és Kulturális Központ köré szerveződnek. Itt található a Városi Könyvtár is.

A borvidék népszerűsítése és a kulturált borfogyasztás a célja több egyesületnek:

- Borbarát Hölgyek Egyesülete – 2000-ben alakult, évente mintegy 15 rendezvényt bonyolít le
- Brindisi Szent Lőrinc borrend – a Móri Bornapok társrendezője
- A Móri Városvédő és Szépítő Egyesület tevékenysége kiterjed az értékvédelemre, hagyományörzésre, tevőlegesen részt vesznek a város külső képének formálásában. Nagy szerepük van a 2011-ben átadott Wekerle-szobor létrejöttében.
- A Móri Fúvószenesi Egyesület 1981-ben alakult, a német nemzetiségi zenekultúra ápolásának céljával, a helyi Német Önkormányzat segítségével. Utánpótlását a Pásztói Miklós Zeneiskola biztosítja. Jelenleg 80-100 tagja van.
- A Móri Képző- és Iparművészeti Szabadiskola Alapítvány 1990-ben, magánszemélyek, művészek és mesteremberek által alapított nonprofit, közhasznú civil szervezet. Alapképzést nyújtanak gyermekek számára, valamint művészek kivitelezési munkáiban működnek közre. 1994 óta minden nyáron művésztelepet szerveznek.
- Kulturális egyesületek: Forगतós, Rozmaring, Edelweis Együttesek. A Móri Írók és Költők Szövetsége havonta rendszeresen összegyűlik, közös programokat szerveznek.
- Városunkban három nyugdíjas szervezet is működik: Ezerjő Nyugdíjas Egyesület, Mór-Pusztavám Bányász Nyugdíjas Szervezet és Országos Nyugdíjas Polgári Egyesület Móri Szervezete.
- Működik, tevékenykedik még: Wekerle Sándor Egyesület, Mór-Freudenberg Baráti Társaság, Móri Díszmadarasok Egyesülete, Móri Középkori hagyományörző Egyesület stb.

Minden év első októberi hétvégéjén kerül megrendezésre a Móri Bornapok rendezvénytársaság, melynek keretében fellépnek a város kulturális egyesületei, gyermekcsoportjai, művészeink számára kiállítási lehetőséget biztosítanak. Áprilisban kerül sor a Szent György heti vigasságokra, augusztus 20.-án: Mórikum Kultúr-fröccs Fesztivál. Minden év március 15.-én a Szent Erzsébet Általános Iskola kezdeményezésére Művészeti Diákgalára kerül sor, ahol minden iskola diákjai képviselik magukat.

A november hónapban zajló Márton napi rendezvényeken nemcsak az iskolák, hanem az óvodák is részt vesznek. Adventi időszakban minden vasárnap adventi műsorra kerül sor, ahol diákcsoportok és felnőttek adnak műsort. Ezek a műsorok jórészt ingyenesek, bárki számára elérhetőek. Sajnos a Lamberg-kastély és Kulturális Központ csak részben akadálymentes. A Lamberg-kastély, ahol a Városi Könyvtár található, mozgássérültek számára nem elérhető. Az Erzsébet téri Művelődési Ház részben akadálymentes. Az itt szervezett műsorokra a Bice-Bóca Egyesület tagjai tiszteletjegyet kapnak.

A közösségi életre nem jellemző, hogy etnikai konfliktusok okoztak/okoznak nehézséget. A helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai, mint például az adományozás, önkéntes munka, az egyházhoz közeli csoportokhoz, a Polgárőrséghez és a Vöröskereszthez köthető elsősorban.

A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A 2010-2014-es ciklusban nem került sor a Móri Cigány Kisebbségi Önkormányzat megalakulására. A 2019-es választás során ismét megalakult a Móri Cigány Kisebbségi Önkormányzat. A Móri Német Nemzetiségi Önkormányzat 2014-től folyamatosan működik.

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Társadalmi helyzetük jelentős részben az aluliskolázottságból fakad	Felzárkóztató képzés , alapküv végzettséghez juttatni az iskolázatlan réteget
A sok gyermekes családoknak nagyobb az esélye az elszegényedésre	Tudatos családtervezés, védőnői tájékoztatás erősítése
Eladósodott családok munkaerő piacra juttatása	Szociális támogatások erősítése

2. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

- Általános iskolák
- Középiskolák
- Veszélyeztetett és védelembe vett gyermekek
- Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet
- Fogyatékosággal élő gyermekek száma, aránya
- Egyéb önkormányzati támogatások gyermekes családok részére
- Kedvezményes étkeztetésben részesülők
- Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek

Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége (Árkipusztá)

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékosággal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

- Védőnői Szolgálatnál
- Egészségügyi ellátó hálózatában
- Korai fejlesztés
- Iskola-egészségügyi Szolgálat
- Gyógytestnevelés és gyógy úszás
- Gyermekjóléti alapellátások
- Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások
- Egészségfejlesztési, sport -, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés
- Prevenációs programok
- Gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei)

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete. esélyegyenlősége vizsgálata során településtínikön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
krízis helyzet esetén kevés a lehetőség a sajátos nevelési igényű. beilleszkedési problémás gyermekek eddig Székesfehérvárra jártak	Helyettes szülő biztosítása a Gárdonyi Géza Óvoda. Általános Iskola. Szakiskola. Készségfejlesztő Iskola és EGYMI óvodai csoportját továbbra is szükséges fenntartani
a védelembe vett és veszélyeztetett gyermekek száma	Jelzőrendszer erősítése. esetmegbeszéléseken a részvétel erősítése

3. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

- A nők foglalkoztatása és munkanélküliség a nők körében
- Alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei
- Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi bölcsődei, munkahelyi bölcsődei, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Krízishelyzetbe kerülő nők

A nők szerepe a helyi közéletben

A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete. esélyegyenlősége vizsgálata során településtínikön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Részmunkaidős és atipikus foglalkoztatási lehetőségek hiánya	Munkalehetőségek keresése a specifikumokra tekintettel
	gyerekek nappali ellátását célzó intézmények nyitva tartásának kialakítása a célcsoport igényeinek megfelelően
Alternatívgyermekfelügyelet igénybevételére nincs lehetőség. jelenleg nincs helyettes szülő	alternatív megoldások támogatása. igényfelmérés szükséglet felmérés. tájékoztatás

4. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

Az időskorú népesség főbb jellemzői

Idősök munkaerő-piaci helyzete

A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősök helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Egyre magasabb a lakónépességen belül a nyugdíjkorhatárt elérők és elérték aránya, öregedő település	Humán kapacitásuk kihasználása, a potenciális (idős) erőforrás bevonása a társadalmi hasznosság jegyében: önkéntes munkavállalás, önkéntes szerveződés segítése a korcsoport
	körében, civil szervezetekkel való kapcsolatteremtés, közvetítés
Gyakori az idősök körében az egy fős háztartás, különösen a nők körében	Generációk közti távolság csökkentése, az egyedülálló idős képességeinek megfelelő feladatokba történő bevonása, nyugdíjasklubok támogatása
Idősök informatikai jártassága alacsony	informatikai tanfolyamok szervezése (könyvtár, releváns civil szervezetek, önkéntesek bevonásával)
Idősök „hagyományhordozó” szerepe	kulturális rendezvények, tematikus teadélutánok, iskolai rendezvények motiválása a város lakosságának körében

5. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei

A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés, akadálymentesítés

- Középületek akadálymentesítése
- Községi közlekedés
- Fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások
- Pozitív diszkrimináció

Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településtünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A településen nincs olyan cég, társaság, amely a megváltozott munkaképességű emberek (az érzékszervi- látás-, hallásszervi – mozgásszervi fogyatékossgal élő emberek) foglalkoztatását (is) felvállalná	Kapcsolódó adatgyűjtés tájékoztatás, kommunikációs kampány a vállalkozások törvényi kötelezettségeiről és az igénybe vehető kedvezményekről megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának támogatása
Középületek akadálymentesítése és a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó egyes webhelyek akadálymentesítése nem minden esetben megoldott	fizikai akadálymentesítés önkormányzat és az önkormányzat által fenntartott intézmények alkalmazottainak releváns képzése
Fogyatékos személyek számának, típusának, arányainak azonosítása a városban	az önkormányzatának orientálása a városban élő fogyatékos személyek pontos azonosítására, igényeik feltárására
A közművelődési, közoktatási, szociális intézmények teljes körű akadálymentesítése	Pályázat figyelés biztosítása

6. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

Önkormányzatunk a kötelező és önként vállalt feladatainak ellátása során számít és épít a civil szervezetek közreműködésére. Számos szociális, köznevelési, gyermekjóléti és egészségügyi területen vonja be partnerként a város civil szervezeteit. Az önkormányzat minden évben anyagi támogatást nyújt a civil szervezeteknek, melyeket pályázat útján lehet elnyerni.

Esélyteremtési civil szervezetek bemutatása:

Caritas helyi szervezete:

Magánkezdeményezésre 1985-ben jött létre, mint a Móri katolikus Egyházközség Szent Erzsébet Caritas csoportja. Hivatalosan 1993. január 5.-én kerültek fel az országos listára. Havonkénti összejöveteleket tartanak. Tevékenységi körük elsősorban a szeretetszolgálat, lelki segítségnyújtás, végeznek beteg- és kórházlátogatást, családgondozást, börtönmissziót. Rendszeresen részt vesznek Söréden a fogyatékos gyermekek üdültetésében. 10-12 fő segítőtjük főként az idősek közül kerül ki.

Szolgáló Szeretet Alapítvány: a Református Egyház keretein belül működik. Szeretetszolgálatuk segíti, támogatja az időseket, és a fiatal családokat. Végeznek kórházlátogatást, ruhagyűjtést, családgondozást. Adományokat gyűjtenek és azt az arra rászorulóknak eljuttatják.

Családsegítő Alapítvány: 1995-ben alakult, székhelye Mór, Bajcsy u.7. Öt tagú kuratórium felügyeli az alapítvány munkáját. Célja: a Hajléktalanok Átmeneti Szállójának támogatása, pályakezdekők és tartós munkanélküliek valamint csökkent munkaképességűek foglalkoztatása és mentális segítése, hátrányos helyzetű családok pénzügyi és természetbeni segítése. Ellátási

szerződés szerint családsegítés, gyermekjóléti szolgálatot működtet. Az alapítvány működteti az Egészségügyi és Rehabilitációs Tábort.

Vöröskereszt: a móri körzeti szervezet taglétszáma 1800 fő. Foglalkoznak adományok gyűjtésével és elosztásával, betegek otthoni szakápolásával, egészségvédelemmel, véradás szervezésével, elsősegélynyújtó oktatással, katasztrófavédelemmel, külföldi segélyszállítmányok lebonyolításával. Ifjúsági szervezete is működik. Főállású és társadalmi aktivistákkal dolgoznak.

Nagycsaládosok Egyesülete: 1987-ben alakult a három és több gyermekes illetve fogyatékkal élő gyermeket nevelő családok segítésére, patronálására. 1991. óta a Bice-Bóca Klub részét képezi a közhasznú egyesületnek. Nemrégiben neve Bice-Bóca Egyesület névre módosult. Szinte napi kapcsolatban állnak több mint 20 sérült fiatalal. Heti rendszerességgel tartanak foglalkozásokat. Az egyesület működtetését 10-12 társadalmi segítő végzi. Minden hónapban biztosítanak az ellátottak részére sportnapot, kirándulást, színházlátogatást.

Mozgássérültek Egyesületének helyi szervezete: a városban több mint 500 nyilvántartott mozgássérült él, az egyesületnek 371 tagja van. 2002-ben szervezték meg a Mozcassérültek Klubját. tevékenységük kiterjed a támogatásokkal kapcsolatos ügyintézésre, klubtevékenységre, kulturális és szabadidős programokra. Rendszeresen tartanak összejöveteleket a Lamberg-kastély és Művelődési Központban.

Vakok és Gyengén-látók Egyesületének helyi szervezete: 1990-ben alakult meg. Havonta egyszer fogadó órát tartanak a Lamberg-kastély és Művelődési Központban. A körzetben több mint 150 tagot regisztráltak, ennek kb. fele móri lakos. A tagoknak kirándulást szerveznek, a székesfehérvári központban havonta klubdelutánt tartanak. A tagok életkora vegyes, de inkább a közép- és időskorúak közül kerülnek ki.

A Szociális Kerekasztal tagjai: Szociális és Egészségügyi Bizottság elnöke, Szociális Alapszolgáltatási Központ vezetője, Fejér Megyei Kormányhivatal Móri Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltségének képviselője, Mór Városi Rendőrkapitányság vezetője, Magyar Vöröskereszt Fejér Megyei Szervezet Móri Terület titkára, Szent Erzsébet Római Katolikus Caritas Csoportjának vezetője, Mozcasskorlátozottak Móri Csoportjának vezetője, Vakok és Gyengénlátók Móri Csoportjának vezetője, Bice-Bóca Egyesület vezetője, Móri Többcélú Kistérségi Társulás Hajléktalanok Átmeneti Szállásának vezetője. A Szociális Kerekasztal tagjaiként együttműködnek az önkormányzattal ill. egymással is. Vannak olyan közös feladatok, amelyekben együtt tevékenykednek pl. a karácsonyi csomagok készítésekor a Caritas, Nagycsaládosok Egyesülete vagy Vöröskereszt közös listát készít az önkormányzattal a rászorulókról.

Német Nemzetiségi Önkormányzat és Cigány Nemzetiségi Önkormányzat

A nemzetiségi önkormányzat a nemzetiségi közösségek és egyének érdekeinek helyi szintű képviselőjére hivatott testület, mely elősegíti a kulturális autonómia megvalósítását.

Mór Város Önkormányzatának együttműködési megállapodása van a Német Nemzetiségi Önkormányzattal és a Cigány Nemzetiségi Önkormányzattal, melyben a felek közös tevékenysége fogalmazódott meg. Együttműködésüket felülvizsgálják és szükség esetén bővíti. Móron a legnagyobb számú nemzetiség a német. Pontos számukat nem lehet meghatározni, s ennek történelmi okai vannak (elűzés, kitelepítés). Létszámarányukat 30-40%-ra lehet saccolni. A népszámláláskor kevesen vallották magukat nemzetiségnek. Az idősebb korosztályban még él a félelem, másrészt az ezzel kapcsolatos kérdések megválaszolása nem volt kötelező.

2001-ben Mórón a 14.728 lakosból 546 személy vallotta magát németnek, míg a 2011-es népszámláláskor a 14.272-ből már 1181-en. Ez az emelkedés köszönhető a Német Nemzetiségi Önkormányzat munkájának is.

Mórón több nemzetiségi egyesület működik. Nemzetiségi oktatás folyik 3 óvodában, 4 általános iskolában. Nemzetiségi intézményi feladatokat lát el a Lamberg-kastély Kulturális Központ.

For-profit szereplők részvétele nem jellemző a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

5.A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve

5.1.A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	<p>problémák beazonosítása</p> <p>rövid megnevezéssel</p>	<p>fejlesztési lehetőségek meghatározása</p> <p>rövid címmel</p>
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Társadalmi helyzetük jelentős részben az aluliskolázottságból fakad	Felzárkóztató képzés 7-8. osztály. alapfokú végzettséghez juttatni az iskolázatlan réteget
	A sok gyermekes családoknak nagyobb az esélye az elszegényedésre	Tudatos családtervezés, védőnői tájékoztatás erősítése
	Eladósodott családok munkaerő piacra juttatása	Szociális támogatások erősítése
Gyermekek	krízis helyzet esetén kevés a lehetőség	Helyettes szülő biztosítása
		Szükségletfelmérés, tájékoztatás, alternatív megoldások támogatása
	a védelembe vett és veszélyeztetett gyermekek száma	Jelzőrendszer erősítése, esetmegbeszéléseken a részvétel erősítése

Idősek	Egyre magasabb a lakónépességen belül a nyugdíjkorhatárt elérők és elérték aránya, öregedő település	Humán kapacitásuk kihasználása, a potenciális (idős) erőforrás bevonása a társadalmi hasznosság jegyében: önkéntes munkavállalás, önkéntes szerveződés segítése a korcsoport körében, civil szervezetekkel való kapcsolatteremtés, közvetítés
	Gyakori az idősek körében az egy fős háztartás, különösen a nők körében	
	Idősek informatikai jártassága alacsony	
		Generációk közti távolság csökkentése, az egyedülálló idős képességeinek megfelelő feladatokba történő bevonása, nyugdíjasklubok támogatása
		informatikai tanfolyamok szervezése (könyvtár, releváns civil szervezetek, önkéntesek bevonásával)
Nők	Részmunkaidős és atipikus foglalkoztatási lehetőségek hiánya	Munkalehetőségek keresése a specifikumokra tekintettel
	Alternatív gyermekfelügyelet, igénybevételeire nincs lehetőség, jelenleg nincs helyettes szülő	alternatív megoldások támogatása, igényfelmérés szűkséglet felmérés, tájékoztatás
Fogyatékkal élők	A településen nincs olyan cégtársaság, amely a megváltozott munkaképességű emberek (az érzékszervi- látás-, hallásszervi – mozgásszervi fogyatékossgal élő emberek) foglalkoztatását (is) felvállalná	Kapcsolódó adatgyűjtés tájékoztatás, kommunikációs kampány a vállalkozások törvényi kötelezettségeiről és az igénybe vehető kedvezményekről megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának támogatása
	Középtületek akadálymentesítése és a közszolgáltatásokhoz kapcsolódó egyes webhelyek akadálymentesítése nem minden esetben megoldott	fizikai akadálymentesítés önkormányzat és az önkormányzat által fenntartott intézmények alkalmazottainak releváns képzése
	Fogyatékos személyek számának, típusának, arányainak azonosítása a városban	az önkormányzatának orientálása a városban élő fogyatékos személyek pontos azonosítására, igényeik feltárására
	A közművelődési, közoktatási, szociális intézmények teljes körű akadálymentesítése	Pályázat figyelés biztosítása

**5.2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve
3. melléklet a 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelethez**

2020. június 24-én módosított Intézkedési Terv

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedés elérését célzó cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményének fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Felzárkóztató képzések	Aluliskolázottság lecsökkentése	Könnyebb elhelyezkedés	Szvt., Szociális koncepció, Antiszegregációs Terv	Kapcsolat felvétel munkaügyi szervekkel, pályázati lehetőségek	Jegyző	2019. december 31.	Tájékoztató megbeszélés, megállapodás, esetleges munkavállalók körének bővülése	Meglévő humán erőforrások és pályázatok	Hosszú távú fenntarthatóság
2	Családtervezési tanácsadások	A sokgyermekes családok elszegényedése veszélyt jelent	Tudatos, tervezett család nagyság, javuló létfeltétel	Antiszegregációs terv	Előadások, Programok szervezése	Jegyző, Védőnői Szolgálat	2020. december 31.	Tanácsadás, felvilágosítás nyújtása,	Humán erőforrás és pályázati forrás	Hosszú távú fenntarthatóság
3	Szociális támogatások erősítése	eladósodott családok, sokgyermekes családok munkaerő piacra juttatása	Támogatási rendszerek kihasználása, javuló életfeltételek	Antiszegregációs terv, helyi rendeletek	Családsegítő Szolgálat közreműködésével a támogatások elérése	Jegyző SZAK vezetője	2020. december 31.	Tájékoztató, tanácsadás, segítségnyújtás kérelem benyújtásában	Humán erőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság, jövő tervezés
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Helyettes szülő biztosítása	Krizis helyzet esetén megfelelő elhelyezés hiánya	Biztosított lesz a krízis helyzetben lévő anya gyermekének elhelyezése időszakosan	Gyvt., helyi rendelet, Szociális Koncepció	Kapcsolatfelvétel, adatgyűjtés, együttműködés megújítása	Jegyző SZAK vezetője	2023. június 30.	Intézmény biztosítása	Kommunikációs, saját humán erőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság
2	A Gárdonyi I. óvodai csoportjának további biztosítása	A sajátos nevelési igényű, beilleszkedési problémás stb. óvodáskorúak fejlesztése Mórton	Helyben történő fejlesztés, nem kell Szfvára utazni	Oktatási Koncepció, Szociális Koncepció	további biztosítása	Jegyző, Intézményvezető	2020. december 31.	Óvodai csoport fenntartása	Kommunikációs, saját humán erőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság

3	Jelzőrendszer további erősítése	Védelemben vett és veszélyeztetett gyermekek száma	Csökkenjen a védelemben vett és veszélyeztetett gyermekek száma	GYEJO beszámoló. Gyvt.	Jelzőrendszer működésének további fejlesztése	Jegyző, Intézményvezetők	2020. december 31.	Védelemben vett és veszélyeztetett gyermekek száma csökken	Kommunikációs, saját humánerőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság
4.	Szünidei gyermekétkeztetés további biztosítása, nem csak a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára is	Szünidő alatt több gyermek étkeztetése nem megfelelően biztosított a szülők anyagi körülményei miatt	minőségi, meleg étellel ellátott gyermekek a szünidő alatt	GYEJO beszámoló. Gyvt.	Gyermekjóléti Szolgálati igényfelmérés	jegyző	2020. december 31.	minél több meleg étellel ellátott gyermek	meglévő erőforrás. rezi, önerő	1 év
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Nőket segítő foglalkoztatási formák bevezetése	Nincs a gyermeket nevelő nők számára megfelelő, rész munkaidős és atipikus foglalkoztatási forma	A nők gyermeknevelése mellett munkát tudjanak vállalni	Szociális Konceptió	Igényfelmérés, gyakorlati bemutatók, konferencia szervezése	Polgármester	2020. december 31.	Rész munkaidős foglalkoztatás bevezetése	Pályázati forrás	Hosszú távú fenntarthatóság
2	Alternatív gyermekfelügyelet, helyettes szülő biztosítása	Krisis helyzet esetén megfelelő elhelyezés hiánya	Biztosított lesz a krízis helyzetben lévő anyák gyermekeinek elhelyezése időszakosan	Gyvt., helyi rendelet, Szociális Konceptió	Kapcsolatfelvétel, adatgyűjtés, együttműködés megújítása	Jegyző SZAK vezetője	2020. december 31.	Helyettes szülői intézmény biztosítása	Kommunikációs, saját humánerőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1	Nyugdíjas klubok képviselőinek delegálása a Szociálpolitikai Kerekasztalba	Nincs megfelelő érdekképviselet	Idősek érdekképviselete	Szociális koncepció, helyi rendeletek	Kapcsolatfelvétel nyugdíjas klubokkal, toborzás	Polgármester	2020. december 31.	Időügyi tanács létrejötte	Kommunikációs, saját humánerőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság
2.	Informatikai tanfolyamok szervezése az idősek részére	Idősek informatikai jártassága alacsony	Informatikai jártasság	Szociális koncepció, helyi rendeletek	Kapcsolatfelvétel nyugdíjas klubokkal, toborzás	Polgármester	2020. december 31.	Informatikai jártasság, idősek, biztos számítástechnikai ismeretek napi használat az idősek körében	pályázat, saját humánerőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság
3.	Idős szervezetek, nyugdíjas klubok támogatásának biztosítása továbbra is	Magas számú tagság, de kevés a saját anyagi forrás	Klubok fenntartása a jövőben is, minőségi programok számára	Szociális Konceptió	kapcsolatfelvétel, további együttműködés	polgármester	2020. december 31.	további megállapodás	kommunikációs, saját erőforrás	hosszú távú fenntarthatóság

V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1.	Móni közintézmények akadálymentesítése	Legtöbb középület nem akadálymentes	Fogyatékosok számára elérhető szolgáltatások	Szociális koncepció, integrált városfejlesztési stratégia	Pályázatfigyelés, pályázatok benyújtása	Jegyző	2023. június 30.	Akadálymentesen megközelíthető középületek	Saját humán erőforrás, szoftverközlés, pályázat	Hosszú távú fenntarthatóság
2.	Megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának elősegítése	Kevés a munkalehetőség a megváltozott munkaképességűek számára	Munkalehetőség, munkajövedelem biztosításának elősegítése a megváltozott munkaképességűek számára	Antiszegregációs terv, Szociális koncepció	igényfelmérés, kapcsolatfelvétel a munkáltatókkal	polgármester	2023. június 30.		Kommunikációs, saját humán erőforrás	Hosszú távú fenntarthatóság

II. A Terület –és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) felhívások esélyegyenlőséggel kapcsolatos követelményei

A TOP Plusz pályázati felhívásokban a horizontális szempontok érvényesülésével kapcsolatban általános,- és témaspecifikus elvárások kerültek meghatározásra az esélyegyenlőség biztosítása érdekében az alábbiak szerint:

1. Horizontális szempontok érvényesítésével kapcsolatos elvárások

1.1. Általános elvárások

A táji, természeti, környezeti értékek védelmével, a klímaváltozás elleni küzdelemmel, az esélyegyenlőséggel, valamint a nők és férfiak közötti egyenlőséggel kapcsolatos követelmények, más néven horizontális követelmények érvényesítése az Európai Unió fejlesztéspolitikájának kötelező eleme. A horizontális cél megvalósítása, valamint a megvalósítás eredményességének nyomon követése érdekében végzett tevékenység következtében felmerült költség elszámolható. A projekt tervezése és megvalósítása során kérjük, vegye figyelembe, hogy a projektben létrehozott eredményeknek meg kell felelniük az alábbi elvárásoknak is:

a) Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projektre vonatkozó európai uniós és hazai környezetvédelmi és esélyegyenlőségi előírásokat, jogszabályokat, a „jelentős károkozás elkerülését célzó” elővigyázatosság elvét betartani, a projekt által érintett területen a védett környezeti, természeti és kulturális értékeket megőrizni, a fennálló vagy a beruházás során keletkezett környezeti kárt és az esélyegyenlőség szempontjából jogszabályba ütköző nem-megfelelőséget legkésőbb a projekt megvalósítása során megszüntetni.

b) Az európai uniós forrásból támogatott projektek kedvezményezettje köteles a projekt végrehajtása során a Fogyatékosokkal élő Személyek Jogairól szóló ENSZ-egyezményt a 2010/48/EK tanácsi határozattal összhangban alkalmazni. A projektek végrehajtása során a fogyatékos személyeket megillető alapvető emberi jogokat – többek között akadálymentesítéssel és az ehhez kapcsolódó szabványok alkalmazásával – biztosítani kell.

c) A fejlesztéshez kapcsolódó nyilvános eseményeken, kommunikációjában és viselkedésében a kedvezményezett esélytudatosságot fejezzen ki: ne közvetítsen szegregációt, csökkentse a csoportokra vonatkozó meglévő előítéleteket.

1.2. Témaszpecifikus elvárások

Esélyegyenlőség érvényesítése:

1) Ha a támogatást igénylő települési önkormányzat, az igénylőnek igazolnia kell a helyi esélyegyenlőségi program meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 31. § (6) bekezdésének megfelelően.

2) Ha a támogatást igénylő ötven főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerv, vagy többségi állami tulajdonban álló jogi személy, az igénylőnek igazolnia kell az esélyegyenlőségi terv meglétét az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. §-nak megfelelően.

3) Infrastrukturális fejlesztéseknél: létesítmények, térhasználat közlekedési kapcsolatok tervezésekor a támogatást igénylő figyelembe veszi és érvényesíti az egyetemes tervezés elveit, azaz a nők és férfiak igényeit, az idősek, a fogyatékosok és a gyermekek igényeit, és bemutatja ennek módját.

III. A Szent István Fejlesztési Program (Fejér megye Területfejlesztési Program 2021-2027) esélyegyenlőségi alapelvei

A Szent István Fejlesztési Programban Fejér megye horizontális elvei és céljai között a H3 horizontális elvek között szerepel az esélyegyenlőség, mely szerint: Fejér megye fejlesztéspolitikájának alapelvei közé tartozik az esélyegyenlőség biztosítása, hiszen a társadalmi-gazdasági fejlődés nem mehet végbe a térségi kohézió erősítése, valamint az akadálymentesség elvének konzekvens érvényesítése nélkül, ami az esélyegyenlőség biztosításával érhető csak el. Ezen elvek jelennek meg Fejér megye Előzetes Integrált Területi Programjában 2021-2027 is.

Fejér megye Előzetes Integrált Területi Programjának célrendszerén belül a horizontális elvek és célok között szerepel az esélyegyenlőség biztosítása.

1. Fejér megye területfejlesztési célrendszerének kivonata

A megyei területfejlesztés célrendszerének kivonata

Jövőkép: 2013-2030							
FEJÉR MEGYE Fejér megye tradicionális társadalmi, kulturális, gazdasági-logisztikai szerepköreinek fenntartható és innovatív fejlesztése							
Átfogó célok (2013-2030)	I. Gyarapodó, egészséges és összetartó népesség			II. Elhető megye és települések		III. Innovatív és fejlődő gazdaság	
Stratégiai célok 2021-2027	I.1 Helyi identitás és közösségek megerősítése	I.2 Népesség megtartása és munkaerő minőségi fejlesztése	I.3 Területi különbségek mérséklése, jobban összetartó, szociálisan érzékenyebb megye	II.1 Épített környezet kulturális értékek megőrzése és fejlesztése	II.2 Természetes környezet megőrzése és klímaváltozás hatásaival szembeni ellenállóság fejlesztése, zöldebb Fejér megye	III.1 Innováció és kutatás lehetőségeinek megteremtése, elősegítése, intelligens megye	III.2 Gazdasági környezet fejlesztése
Területi célok 2021-2027	T.1 Fenntartható városok		T.2 Mezőföld Program (Dél-Fejér)		T.3 Székesfehérvár; Velencei-tó, Váli-völgy (Pannónia Szíve); Vértes és az előbbi térségekhez nem besorolható, a Budapest környéke turisztikai térséghez tartozó Fejér megyei települések		
Horizontális elvek és célok	1) Város – vidék együttműködésének erősítése 2) A fejlesztési programok hatékonyságának növelése 3) Fenntarthatóság 4) Esélyegyenlőség 5) Foglalkoztatás növelése 6) A klímaváltozás és a váratlan események, egészségügyi járványok kedvezőtlen hatásainak mérséklése, ellenállóság fejlesztése						

2.A megyei döntéshozatal rendszere a TOP Plusz keretében

Az Irányító Hatóság (IH) által értékelt támogatási kérelmeket a Fejér Megyei Önkormányzati Hivatalon belül elkülönült szervezeti egység, a Jogi, Hatósági, Kommunikációs és Pályázati Főosztály megvizsgálja a megye által meghatározott területi kiválasztási kritériumok alapján, majd előkészíti döntésre a megyei közgyűlés számára. A TOP Plusz keretében támogatható projektek – a korábbi időszakhoz hasonlóan – az Irányító Hatóság és a területi szereplők által kialakított kiválasztási szempontrendszer mentén kerülnek értékelésre. Ennek értelmében tehát az Irányító Hatóság határozza meg azokat a szakmai szempontokat, amelyek alapján a projektek meghatározott minimumot elérve teljesítik a támogathatóság szakmai színvonalát. Emellett a projektek a területi szereplők által, a megye szempontjából fontos kiválasztási kritériumok mentén is vizsgálatra kerülnek, így alakul ki az a projektkör, amelyek támogatásra javasolhatók.

3.Az Irányító Hatóság elsősorban az alábbi kritériumok mentén vizsgálja a támogatási kérelmeket:

AZ IRÁNYÍTÓ HATÓSÁG ALTAL TÁMASZTOTT KRITÉRIUMOK	
KRITÉRIUM MEGNEVEZÉSE	TARTALMI MAGYARÁZAT
1. ILLESZKEDÉS A TOP PLUSZ CÉLJAIHOZ	A kiválasztási kritérium a TOP Plusz valamely konkrét céljához/céljaihoz, és az abból levezetett felhívás céljaihoz való szoros illeszkedést és kapcsolódást vizsgálja.
2. SZAKMAI INDOKOLTSÁG, MEGALAPOZOTTSÁG	A kiválasztási kritérium legfőbb funkciója a beavatkozás indokoltságának vizsgálata. Ehhez a szakmai alátámasztás, indoklás és/vagy kellő kidolgozottságú helyzetelemzés, igényfelmérés értékelése szükséges. A legtöbb felhívás esetében lehetőség van a részletes projektterv támogató döntés utáni kidolgozására, azonban a benyújtott információknak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy az indoklás, szükségesség vizsgálható legyen. Vizsgálatra és ellenőrzésre kerül a projekt indikátorokhoz és egyéb szakmai mutatókhoz való hozzájárulása. A megalapozottság keretében vizsgálhatóak a felhívások egyedi, alapvető szakmai-műszaki elvárásainak való megfelelések.
3. FENNTARTHATÓSÁG, HORIZONTÁLIS SZEMPONTOK	A fenntarthatóság kiválasztási kritériumának célja, hogy a megvalósíthatóságon túl a későbbi működtetés feltételeit vizsgálja, kitérve különösen a műszaki, szakmai, társadalmi és pénzügyi dimenziókra is. A kritérium alatt kerülnek vizsgálatra az adott felhívás kapcsán releváns horizontális elvárások teljesítéséhez szükséges vállalások, nyilatkozatok. Ennek keretében a kiválasztási kritérium a fejlesztés azon aspektusát is vizsgálja, hogy az semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.
4. KÖLTSÉGVETÉS	A kiválasztási kritérium egyrészt vizsgálja a felhívásokban meghatározott fajlagos költségeknek való megfelelést (amennyiben releváns), valamint az általános és szakmai belső arányok betartását. Továbbá ezen fő szempont alatt kerül vizsgálatra, hogy az egyes tevékenységek megfelelően kerültek-e az egyes állami támogatási kategóriák szerinti besorolásra (amennyiben releváns), ill. az egyszerűsített költségelszámolási szabályok megfelelően alkalmazásra kerültek.

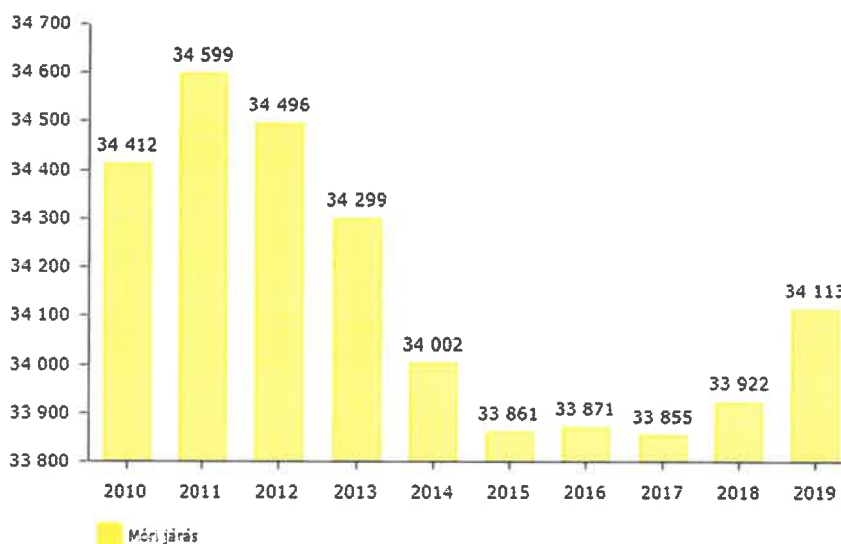
Az Irányító Hatóság a fenntarthatóság és horizontális szempontok kritérium vizsgálata során vizsgálja az adott fejlesztés azon aspektusát is, hogy a fejlesztés semmilyen módon ne legyen kirekesztő egyetlen társadalmi csoport számára sem.

IV. A járás demográfiai jellemzői és intézményi struktúrája

A Móri járás területe 418 km². Állandó lakónépessége 2019 év végén 34.113 fő volt. A járáshoz 13 település tartozik. A népesség számának ingadozása figyelhető meg a 2010-2019 időszakban. A legmagasabb népességszám 2011-ben volt, majd azt követően folyamatosan csökkent egészen 2018-ig, amikor növekedési tendencia indult meg.

Lakónépesség száma (fő)

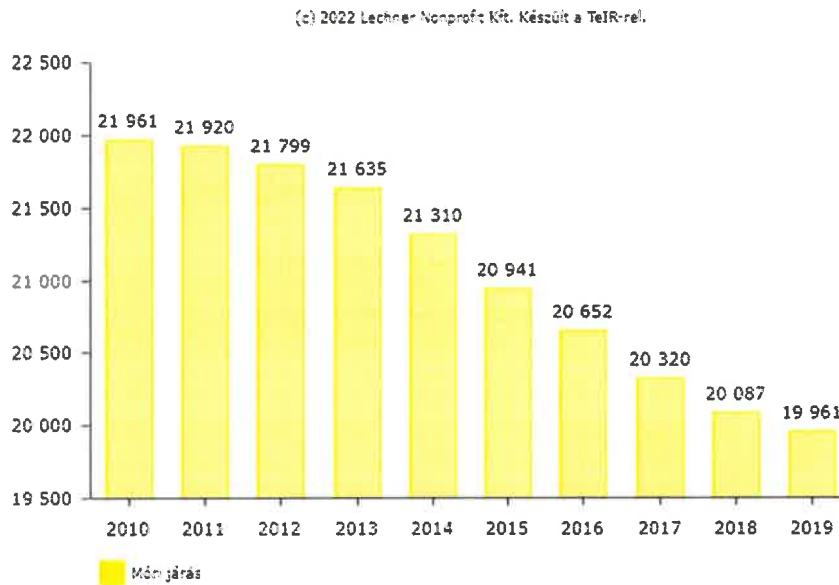
(c) 2022 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Forrás: TeIR

Az állandó népességből az aktív korosztály esetében szintén 10 éves intervallumot nézve, folyamatos csökkenés figyelhető meg.

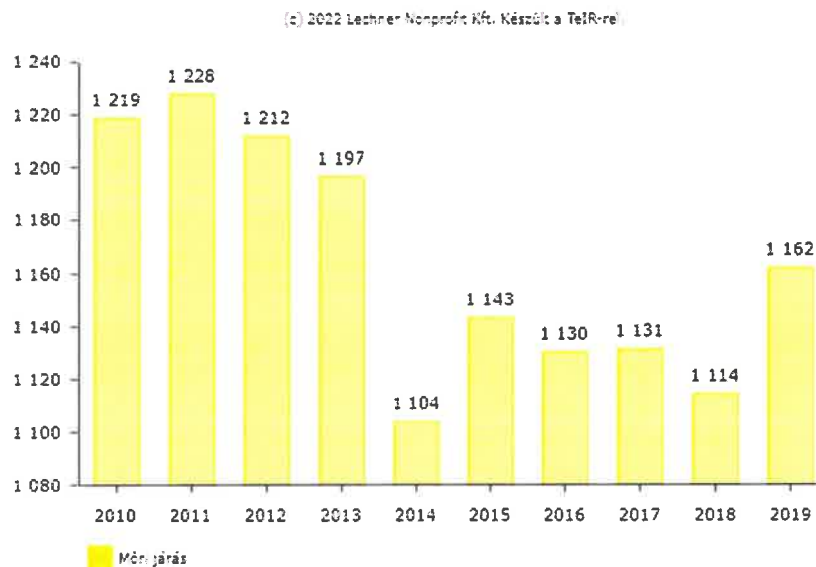
Állandó népességből a 18-59 évesek száma (fő)

Forrás: TeIR

Megvizsgálva a Móri járás óvodába beíratott gyermekeinek számát láthatjuk, hogy 2014-re egy erős csökkenés mutatkozott, majd ismét nőtt arányuk. A rendelkezésre álló adatokból látszik, hogy 2019-re ez a szám már 1162 főre nőtt.

Óvodába beírt gyermekek száma (fő)

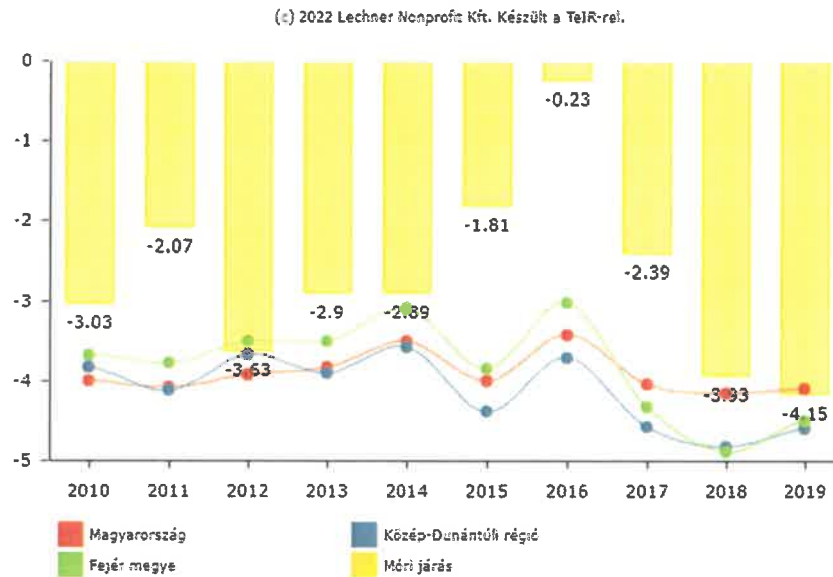
Forrás: TeIR

A járás éves természetes szaporodási, illetve fogyási indexét vizsgálva látható, hogy 2019-ben -4,15 ezrelék volt ez az érték, tehát fogyás tapasztalható a népességben. Ez az ábra is mutatja,

hogy a vizsgált elmúlt 10 évben folyamatosan fogyott a járás lakossága, egyedül 2016-ban volt ennek mértéke a legkisebb.

Természetes szaporodás/fogyás (ezrelék)

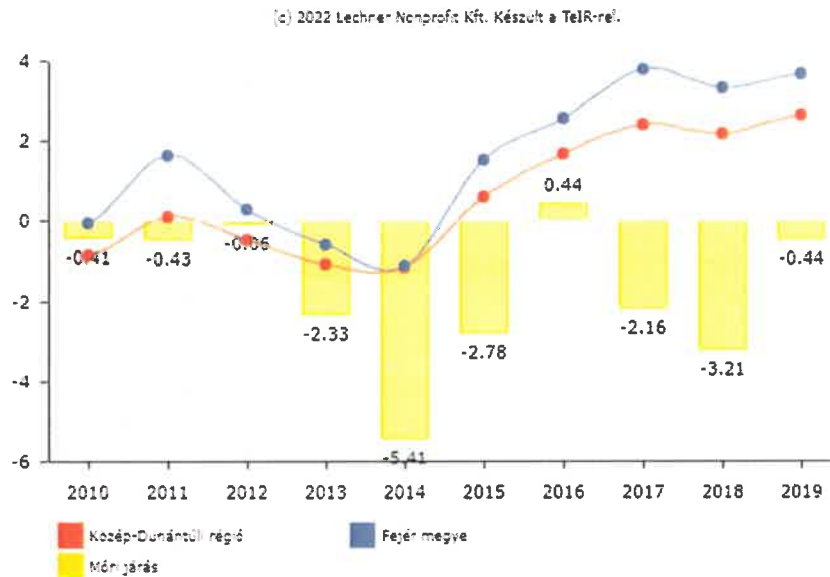
Az élveszületések és a halálozások különbsége ezer lakosra vetítve.

Forrás: TeIR

A vándorlási egyenleget a térség odavándorlásaink és elvándorlásainak különbsége adja, ami a Móri járást nézve egyetlen évet kivéve folyamatos elvándorlást mutat. Egyedül 2016-ban billent át pozitív irányba, a többi évben negatív irányt mutat. A 10 év alatt mért értékek közül a 2014-es érték a legalacsonyabb, akkor volt az elvándorlások mértéke a legnagyobb, ami 2019-re csökkent, tehát kevesebben vándoroltak el a járásból.

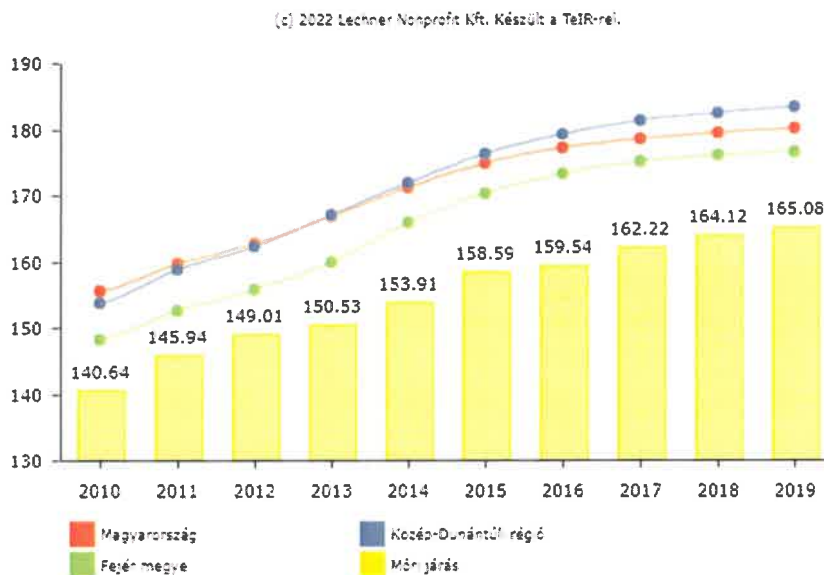
Vándorlási egyenleg (ezrelék)

Forrás: TeIR

A járás népesedési mutatói közül az öregedési mutató is ezt támasztja alá, mely megmutatja, hogy 100 fő 14 év alattira hány 60 év feletti jut a járásban. Az adatok szerint 2019-ben 165 fő 60 év feletti jutott 100 fő 14 éven alulira, ami meglehetősen magasnak mondható. 2010-ben még csupán 141 fő volt ugyanez a szám, azóta folyamatosan növekszik az idősek száma a fiatalokhoz viszonyítva.

Öregedési mutató

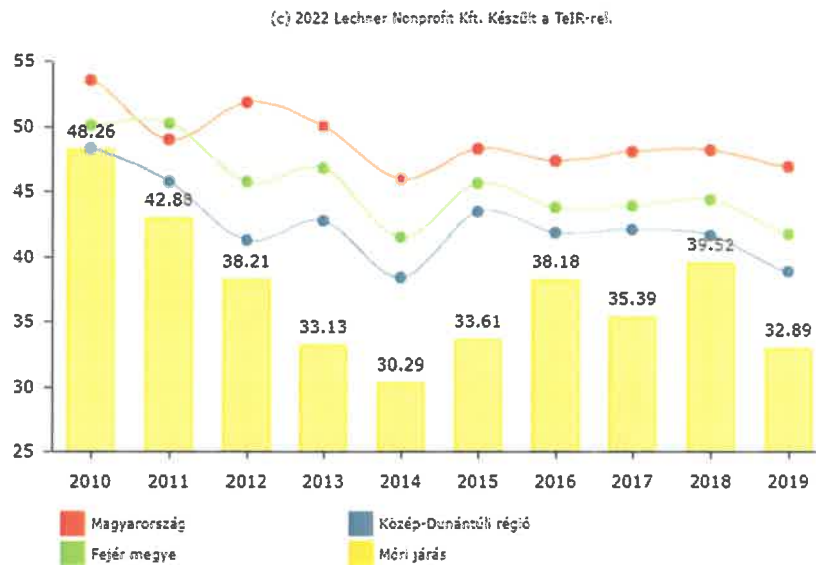

Forrás: TeIR

A tartós munkanélküliségre vonatkozó érték a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél az összes álláskeresőhöz viszonyított száma alapján került számításra. Ezek alapján a

járásban 2019-ben 32,89 százalék a tartós álláskeresők aránya. A tartós munkanélküliségre vonatkozó arány 2014 után folyamatosan nőtt, majd 2019-re nagymértékben csökkent.

Tartós munkanélküliek aránya (%)

Forrás: TeIR

Jelmagyarázat az intézményi infografikához:

Bölcsőde

Hajléktalanok Átmeneti Szállása

Fogyatékosok Otthona

Kórház, vagy egyéb szakrendelőintézet

Főiskola, egyetem

A településen nem működik általános iskola

Gyermekotthon

Idősek Otthona

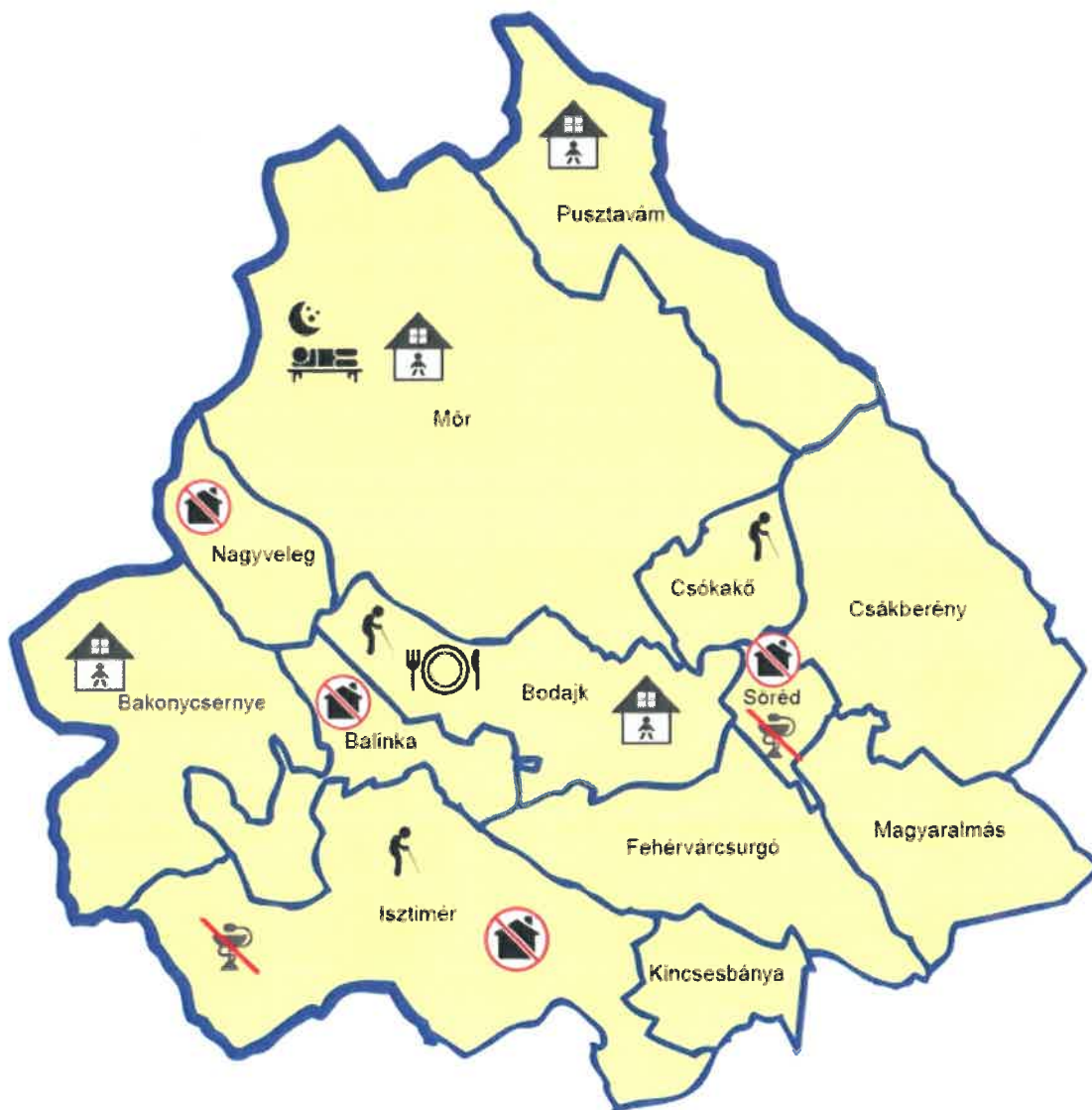
A településen nincs gyógyszertár

Szociális Konyha

A fenti piktogramok kerültek megjelenítésre a járásokat bemutató térképeken, amely azt mutatja, hogy milyen főbb intézmények érhetőek el, illetve hol nincsen gyógyszertár és általános iskola. Az olyan intézmények, amelyek szociális alapellátást végeznek (pl. családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatás, házi segítségnyújtás, időskorúak ellátását), az átláthatóság érdekében nem kerültek feltüntetésre.

Térképes infografika

V. A Móri járás kistélepüléseinek Helyi Esélyegyenlőségi Programjaiban megfogalmazott céljai

A járásszékhelyeken működő szolgáltatók sok esetben nemcsak a járásszékhelyen élők számára nyújtják szolgáltatásaikat, hanem a járás kistélepüléseinek lakói számára is. Ezért fontos áttekinteni, hogy a járáshoz tartozó települések Helyi Esélyegyenlőségi Programjaiban milyen problémák jelennek meg, illetve ezekre milyen intézkedések kerültek megfogalmazásra. Az alábbiakban ezeket foglaljuk össze célcsoportonként elemezve, valamint az intézkedéseket és a problémákat táblázatokba foglalva.

1. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége

A kistélepülési HEP-eket vizsgálva, igen nagy veszélyt jelent a térségben a sok gyermekes családok elszegényedése. Élethelyzetüket segítve, családtervezési tanácsadásokat kellene szervezni.

Felmerült, hogy a rászoruló családoknak az ingyenes ruhaosztást egy egészségnap keretében lehetne megszervezni. Az egészségnapra különösen szükség van, magas a betegek aránya egyes településeken.

Többen kiemelték a közfoglalkoztatás szerepének jelentőségét, a jövőben továbbra is hangsúlyt kell fektetni erre. Szükséges lenne felzárkóztató képzéseket tartani, melyek segítenék az aluliskolázottsági társadalmi helyzetben. Elősegítené a foglalkoztatáshoz jutást, a munkahely megtartását, hosszú távon biztosabb jövőt jelenthetne a részt vevőknek, akár jobb álláslehetőségek elérésében is.

A mélyszegénységben élőket célzó támogatások között fontos a szociális tűzifa program is, mely a lakásfenntartási költségek fedezését segíti.

Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése
Lakásfenntartási támogatás igénybevétele	Továbbra is lehetőséget adni a támogatás igénybevételeire
Munkanélküliség csökkentése	Munkanélküliség csökkentése
Egészségnap	Magas a betegek száma
Ruhaosztás- egészségnap	Ingyenes ruhaosztás rászoruló családok számára, egészségnapal egybekötve
Családtervezési tanácsadások	A sok gyermekes családok elszegényedése veszélyt jelent
Felvilágosító programok	Felvilágosító kiadványok, fórumok, civil (érdekvédelmi) szervezetek elérhetőségeinek közzététele
Hivatalos ügyek intézése	Nehézséget okoz egy önéletrajz megírása, hivatalos papírok kitöltése
Képzések	Foglalkoztatáshoz jutás, munkahely megtartás. Hosszú távon biztosabb jövő, jobb álláslehetőség
Adomány	Smart Grand Alapítvánnyal kötött megállapodás alapján tartós élelmiszer, pékáru, egyéb adomány rászoruló, nehéz anyagi helyzetben élő családok számára

Ruhagyűjtés, adományozás	A hátrányos helyzetű családok megsegítése adományokkal, ruhagyűjtéssel, ruhabörzékkel
Tűzifa támogatás	Szociális tűzifa támogatás fűtési gondok megoldására
Hivatalos ügyek intézése	Hivatalos ügyek intézésében segítségnyújtás
Közfoglalkoztatás	Munkanélküliek közfoglalkoztatásban való részvétele
Lakásfenntartási támogatás	Közüzemi tartozások, eladósodás megelőzése
Civil fórum szervezése	A munkanélküliek számára bővíteni kell a munkalehetőségeket
Felzárkóztató képzések	Aluliskolázottság miatti társadalmi helyzet
Munkanélküliség	Információhiány

2. A gyermekek esélyegyenlősége

A gyermekek esélyegyenlőségének szempontjából több település is kiemelt problémaként kezeli a szabadidős tevékenységek hasznos eltöltését. Szükséges lenne mindenki számára elérhető szabadidős programokra, melyek alkalmával előnyösen tölthetnék el a gyermekek az idejüket, ezáltal a csavargás és a káros szenvedélyek kialakulása is megelőzhető lenne. Másik fontos cél, az iskolai lemorzsolódás csökkentése, az alacsony továbbtanulási arány növelése. Ezen felül, a hátrányos helyzetű gyermekek étkeztetésének további biztosítása mindenki által megjelölt feladat.

Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése
Gyermekétkeztetés	Továbbra is biztosítani a gyermekek számára az étkeztetést
Iskolai lemorzsolódás csökkentése	Korai lemorzsolódás, alacsony továbbtanulási arány
2H és 3H és veszélyeztetett gyermekek számának csökkentése	2H és 3H és veszélyeztetett gyermekek létszáma nő
Nyilvántartások pontosítása	Pontatlan nyilvántartások
Csökkenő gyermeklétszám megállítása	Gyermekek száma csökken
Ingyen tankönyv mindenkinek	Ingyen tankönyv mindenkinek
Nyári táborok	Nyári táborok
Határtalan pályázat	Évente egy alkalommal egy osztály az általános iskolából határon túli kiránduláson vehet részt.
Mindenki számára elérhető szabadidős programok	Szabadidős programok szervezése
Pénzgazdálkodási ismereteket nyújtó program az általános iskola 7-8. osztályos gyermekeinek.	A gyermekek pénzgazdálkodási ismeretei kerülnek bővítésre a bevétel-kiadás-kölcsön témákban. A tanév során 5 alkalommal.
Angol nyelvoktatás bevezetése az általános iskolában	Angol, mint második idegen nyelv oktatásának beépítése a tanrendbe minden évfolyamon

Általános Iskola épületének felújítása	Épület szigetelése, új tantermek kialakítása, gépészeti rekonstrukció
Német nemzetiségi tábor szervezése helyben	A településen élő gyermekek számára német tábor szervezése, német nyelv, a helyi sváb szokások tanulása, átadása
Szabadidős tevékenység szervezése	Szabadidős tevékenység szervezése, a szabadidő hasznos eltöltése, csavargás, káros szenvedélyek megelőzése
Prevenció	Dohányzás, drog- és alkoholfogyasztás megelőzése, bűnelkövetés megelőzése
Iskolai tábor idején utazás megszervezése	Általános iskolában megrendezésre kerülő tábor ideje alatt az isztiméri gyerekek utazásának megszervezése
Gyermekek iskolába, óvodába jutása	Külterületen élő gyermekek óvodába, iskolába szállítása falubusszal
Egészség	Egészséges életre nevelés
Közlekedésbiztonság	A biztonságos közlekedés szabályainak elsajátítása
Gyermekvédelmi jelzőrendszer	Jelzőrendszer működtetése
Kerítésépítés	Iskolai sportpálya és külső udvar bekerítése
Prevenációs programok intézményközi összefogásban	Negatív családi szocializációs minta
Felvilágosító programok	Családon belüli erőszak látenciája
Mindenki számára elérhető szabadidős programok	A nem fizetős szabadidős programok szűk köre

3. A nők esélyegyenlősége

A járásban lévő kistelepüléseken nagy igény mutatkozik a kisgyermekes anyák szabadidős programjai iránt, pl a baba-mama klubok, fórumok, előadások szervezése, ezáltal csökkenthető lenne a kisgyermekes édesanyák elszigetelődése.

A magas munkanélküliség csökkentését segíthetné egy előadás sorozat a karrier és a család összeegyeztethetőségével kapcsolatban, valamint az atipikus foglalkoztatási formákkal való megismertetés is.

Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése
Tartós munkanélküliség csökkentése	Településen élő munkanélküliek számára munkahely biztosítás
Munkanélküli nők számának csökkentése	Magas a munkanélküli nők száma
Baba-mama Klub	Gyesen lévők elmagányosodása
Nők a családban előadás	Előadás sorozat a karrier és a család összeegyeztethetőségével kapcsolatban.

Szabadidős programok kisgyermekes anyák számára	Fórum, előadások szervezése anyasággal és családdal kapcsolatos témákban, baba-mama klub szervezése
Gyermekek nappali ellátását biztosító intézmények nyitvatartása	Az intézmények nyitva tartása nem alkalmazkodik a családok, ezért azt hosszabbítani kell
Elszigetelődés megszüntetése	Gyes, Gyed alatti elszigetelődés megszüntetése, közösségi életbe való bevonás
Jelzőrendszer működtetése	Családon belüli erőszak megszüntetése
Önkéntes munka	Munkanélküliség megszüntetése, az egyén fontosságának hangsúlyozása
Képzések az anyák számára	A kisgyermekes anyák elhelyezkedési esélyei kedvezőtlenek
Nőket segítő foglalkoztatási formák bevezetése	Nincs a gyermekeket nevelő nők számára atipikus foglalkoztatási forma

4. Az idősök esélyegyenlősége

A kistelepüléseken élő idősök kapcsán felmerülő legfőbb probléma az elmagányosodás. Ezt orvosolandó erősíteni kellene a nyugdíjas klubokhoz való tartozást, az Idősök Tanácsa adata információáramlást, Idősök napja megszervezését. Az elmagányosodást előzhetné meg továbbá a mai modern számítástechnikai eszközök használatlanak megismertetése, az internet adta lehetőségek kiaknázása.

Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése
Idősök klubja	Településen élő idősök elmagányosodása ellen
Idősök Tanácsa működésének erősítése	Sok az egyedélő idős, információ hiány
Egészségnap	Magas az időskori betegségek száma
Várjuk együtt a karácsonyt	Az adventi időszak mindenki számára fontos. Azoknak, akik családban ünneplik a karácsonyt, bizonyára ez a legfontosabb családi ünnepek közé tartozik. Azoknak viszont, akik valami oknál fogva egyedül ünnepelnek, fontos, hogy valamilyen közösségi eseményen megoszthassa örömét embertársaival
Generációk közti különbségek áthidalása	Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek és az idősök találkozzanak egymással, megismerjék a hagyományokat
Idősök napja	Az iskola tanulói és az önkéntesek az idősök világnapján egy műsorral és egy ebéddel kedveskednek az idősöknek
Idősök "hagyományhordozó szerepe"	Topotéka digitális értéktár bővítése

Mobilitás hete, Egészség hét	Egészség megőrzését, mozgás örömét célzó egy hetes programok szervezése
Közösségi élet fejlesztése, Nyugdíjas Klub	Az idősebb emberek nagy része nem vesz részt a közösségi életben, elmagányosodik.
Ismerkedés az internettel	Mai modern számítástechnikai eszközök megismertetése, használatuk, internet megismertetése az idős korosztály számára
Biztonságos közlekedés	Mopeddel közlekedők kresz oktatása, idősek biztonsága érdekében
Számítógépes tanfolyam	Az idősek önálló számítógép, internet használatának segítése
Nyugdíjas Klubhoz való tartozás	A nyugdíjasok társas kapcsolattartása
Aktív időskor	Nyugdíjasok vegyenek részt a rendezvényeken
Bűnmegelőzés	Az idősek ne essenek áldozatul a csalóknak, betörőknek
Idősek "hagyományhordozó szerepe"	Fogyó populációt képeznek azok, akik született hagyományaikat átadni képesek
Aktív időskor	A településen élő idősek elmagányosodása ellen tenni

5. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége

A települések mindegyike alapvető gondként definiálta a fogyatékkal élőkkel az információ hiányt. Emellett ebben a térségben is kiemelt probléma az intézmények akadálymentesítése. A települési honlap vakbarát verziójának elkészítését is szorgalmazzák.

Szükséges lenne a gyermekek szemléletének kialakítására a fogyatékkal élő emberek iránt. Egyfajta empátia kialakítása lenne a cél, melynek elérésére érzékenyítő csoportfoglalkozásokat lehetne szervezni a 7-8.osztályos gyerekeknek.

Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése
Intézmények akadálymentesítése	Minden intézmény megközelíthető legyen kerekesszékekkel
Települési honlap vakbarát verziójának megvalósítása	Településen élő látássérültek hozzáférhetősége
Mozgássérültek Egyesületének támogatásának erősítése	Fogyatékkal élők lelki állapotával való törődés
Jeltolmács	Hiányzó szolgáltatás
Esély nap	Olyan szervezet meghívása az általános iskolába, akik fogyatékkal élő emberek mindennapjait mutatják be a gyerekek számára
Autista otthon lakóinak közös képzőművészeti foglalkozása az általános iskola tanulóival	Közös szakkör az iskola diákjaival együtt

Speciális osztályfőnöki órák szervezése	Speciális osztályfőnöki órák szervezése 7-8. osztályban
Érzékenyítő csoportfoglalkozások szervezése	Foglalkozások szervezése 7-8. osztályos gyermekeknek
A fogyatékkal élő személyek érdekvédelmi képviseletének elősegítése	Civil érdekvédelmi szervezetek elérhetőségeinek közzé tétele, tájékoztatók, kiadványok népszerűsítése. A civil szervezetek programjainak népszerűsítése. Kapcsolatfelvétel az érdekvédelmi szervezetekkel.
A fogyatékkal élők biztonságáért	A településen a járdalapok egyenetlensége, hiánya következtében kialakuló veszély a mozgássérültek számára
Gyermekek szemléletének kialakítása a fogyatékkal élő emberek elfogadása	Gyermekek szemléletének kialakítása a fogyatékkal élő emberek elfogadása, empátia kialakítása
Akadálymentesítés	Középületek akadálymentesítése
Közlekedés könnyítése	Minden járda, útszakasz a kiegyenesítése, helyreállítása
A megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának elősegítése	Kevés a munkalehetőség a megváltozott képességűek számára
Speciális osztályfőnöki órák szervezése 1-4. osztály	Esélyegyenlőségi problémákra fel kell hívni a figyelmet
Fogyatékos személyek számának, típusának, arányainak azonosítása a községben	Korlátozottan ismert a településen a fogyatékossggal élők száma és igényei
Települési honlap vakbarát verziójának megvalósítása	Településen élő látássérültek hozzáférése
Kerekasztal	Közéleti részv hiánya
Tájékoztatás	Ennek hiánya

VI. A Móri járás humán fejlesztési akciókörzet javasolt térségi szintű beavatkozásai 2022-2027 között

Mélyszegénységben élő/roma gyermekek helyben szervezett, tanórán kívüli, naptári évet átívelő fejlesztő, tevékenységi csomagjának kidolgozása és megvalósítása:

- 1) Baba-mama körök szervezése elsősorban a kisgyermek napközbeni ellátásaiban és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül a Biztos Kezdet Gyerekház szolgáltatásban még nem részesülő családok és a kismamák számára.
- 2) Digitális kompetenciafejlesztés, tréningek.
- 3) Tanórán kívüli, iskolai előrehaladást segítő tevékenységek megvalósítása, gyermekek korrepetálása, hátrányok mérséklése (Ahol a gyermekek esélynövelő szolgáltatásai közül nem működik tanoda szolgáltatás!).
- 4) Pályaorientációs, továbbtanulási tanácsadások, önértékelés fejlesztését elősegítő tréningek biztosítása a szülők bevonásával.
- 5) Tehetségfejlesztő foglalkozások tartása tudományos és művészeti tevékenységek terén.
- 6) Pénzügyi tudatosság fejlesztését segítő programok.
- 7) Kommunikáció fejlesztését segítő programok (pl.: médiafoglalkozások, médiatartalmak létrehozása).

Egészségügyi, helyben elérhető szolgáltatási csomag kidolgozása és megvalósítása:

- 1) Kulturális ismeretátadási és közösségi szintér modellprogramok megvalósítása az egészséges táplálkozás, a járványügyi ismeretek növelése (pl.: személyi higiéné/kézmosás, védőoltások, szexuális egészség-betegségek terjedése, antibiotikum használat stb.), a veszélyes anyagokkal (vegyszerekkel, mérgező anyagokkal, gázokkal, pl.: szén-monoxiddal) kapcsolatos ismeretek bővítése a gyermekek/felnőttek körében előforduló mérgezések megelőzésére.

- 2) Szülésre felkészítő tanácsadás.
- 3) Az anyák egészségtudatos magatartását támogató közösségi tevékenységek és kommunikációs kampányok (pl.: a csecsemő anyatejes táplálásának/szoptatásának népszerűsítése; a kisgyermek otthoni táplálásában az egészséges táplálkozás (kevesebb só, cukor fogyasztása, vízivás fontosságának hangsúlyozása) népszerűsítését célzó akciók, rendezvények, előadások szervezése).
- 4) Gyógypedagógiai szolgáltatások fejlesztése gyermekek részére.

Társadalmi befogadást segítő helyi közösségek szerveződését és megerősítést, valamint az önkéntesség ösztönzését szolgáló programok megvalósítása:

- 1) Társadalmi befogadást segítő programok szervezése és megvalósítása.
- 2) Fiatalok számára szóló tájékoztatási (pl.: képzésekről, ösztöndíjakról, lakhatási támogatási, foglalkoztatási lehetőségekről, vállalkozóvá válásról) programok megvalósítása.
- 3) Önkéntességen alapuló helyi kezdeményezések a helyi szolgáltatások minőségének növelése érdekében:
 - a) Önkéntesek toborzása, felkészítése, koordinálása, segítése, önkéntes-, és iskolai közösségi szolgálatot koordináló helyi kezdeményezések megerősítése.
 - b) A szolgáltató szervezetek, önkormányzatok körében önkéntes koordinátorok felkészítése, foglalkoztatása.
 - c) A szolgáltató szervezetek munkatársai körében az önkéntesek befogadását elősegítő tréningek szervezése.
 - d) Helyi szereplők által közösen megvalósított helyi önkéntes programok.
 - e) Újonnan létrejövő önkéntes pontok támogatása.
 - f) Az önkéntesség kultúrájának helyi szintű elterjesztése.
 - g) A középiskolások kötelezően teljesítendő önkéntes munkája teljesítésének megszervezése helyi szinten.
 - h) Fogyatékossgal élők vagy fogyatékossgal élő gyermeket nevelő családok önkéntességen alapuló segítésére felkészítő tréningek és segítő programok szervezése.
- 4) Életvezetési tanácsadások szervezése, praktikus háztartásvezetési ismeretek átadása.

Tematizált egészségfejlesztő és egészségtudatosságot erősítő programok megvalósítása:

- 1) Jogszabályban rögzített, térítésmentes, életkor szerinti szűrővizsgálatokon való részvételre ösztönzés, egyéni állapotfelmérés és kockázatbecslés, illetve az ehhez kapcsolódó egyéni tanácsadás, továbbá a szűrővizsgálatok helyben történő biztosítása.
- 2) Mentális egészségfejlesztés – kitérve az önbántalmazás és a kapcsolati erőszak fogalmakra.
- 3) Szexuális felvilágosító programok megvalósítása a fiatal (14-16 éves) korosztály esetében.
- 4) Az egészséges táplálkozással kapcsolatos ismeretek fejlesztése térségi szinten.
- 5) A koraszülés megelőzésére irányuló védőnői minimál intervenció kiterjesztése

Digitális felzárkóztatás erősítő képzési programok megvalósítása:

- 1) Digitális esélyegyenlőtlenséget csökkentő programok szervezése és a programra való eljutásuk segítése a mélyszegénységben élők/romák számára.
- 2) Élménypedagógiai programok megvalósítása, kapcsolódó kompetencia-fejlesztés szervezése iskola és azon kívüli szinten.

Móri Járás HEP Stratégia jövőképe és célja

Olyan járásban kívánnak élni, ahol a romák egyenlő esélyekkel rendelkeznek a nevelés, oktatás, foglalkoztatás és közszolgáltatásokhoz való hozzáférés területén. Beilleszkedésükhöz, felzárkóztatásukhoz minden segítséget megkapnak. Kiemelt területnek javasoljuk a gyerekek jogainak tiszteletben tartását, védelmét, az egyenlő bánásmódhoz való jogaikat. Folyamatosan oda kell figyelni az idősek helyzetére, problémáik megoldásaira, számítsanak tapasztalataikra.

Elengedhetetlen a járásban a nők esetén az egyenlő esélyek a foglalkoztatás, közélet területén, különösen fontos az egyenlő munkáért egyenlő bér elv, a kisgyermekes édesanyák munkába állásának segítése, a nők bántalmazása esetén a társadalom segítése.

Különös figyelmet kell fordítani a járásban a fogyatékkal élők közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek fejlesztésére, a befogadó, nyitott szemlélet kialakítására.

A stratégia azt a jövőképet javasolja meg, hogy 2030-ra a móri járás a helyi humán szolgáltató intézmények és civil szervezetek együttműködése révén a hátrányokkal élő lakosok számára társadalmi szempontból biztonságos környezetet jelent majd, mely minden polgára számára munkalehetőséget, nyugellátást, gyermekgondozást vagy tanulást kínál a kialakított integrációt, felzárkózást és speciális képzést nyújtó szolgáltatások révén.

A jövőkép elérését segítő stratégiai célok:

1. A helyi humán szolgáltatók és a fogzárkóztatást támogató szervezetek közötti együttműködés erősítése az integráció támogatása és nyomon követése érdekében
2. A társadalmi vagy gazdasági szempontból hátrányos helyzetű és inaktív csoportok integrációjának és re-integrációjának elősegítése
3. A helyi, térségi humánszolgáltatások fejlesztése a fenntartható gazdasági fejlődés érdekében

Javasolt együttműködő szervezetek

Fejér Megyei Önkormányzat
Fejér Megyei Kormányhivatal
Mór Városi Önkormányzat

Bodajk Város Önkormányzat
Csókakő Község Önkormányzata
Isztimér Községi Önkormányzat
Kincsesbánya Község Önkormányzata
Magyaralmás Község Önkormányzata
Nagyveleg Község Önkormányzat
Pusztavám Község Önkormányzata

Söréd Községi Önkormányzat
Móri Borvidék TDM Egyesület
Törpe-Ovi Alapítvány
Mór Városi Rendőrkapitányság
Magyar Vöröskereszt Fejér Megyei Szervezet
Szent Erzsébet Római Katolikus Caritas Csoport
Mozgáskorlátozottak Móri Csoportja
Vakok és Gyengénlátók Móri Csoportja
Bice-Bóca Egyesület
Móri Többcélú Kistérségi Társulás Hajléktalanok Átmeneti Szállása